

JÄTEALAN YHTEISTYÖRYHMÄ (3/2021) KOKOUSMUISTIO

Aika Torstai 16.9.2021 klo 13.00-15.30

Paikka Teams-kokous

Osallistujat

Nina Kokko	Jätehuoltoyhdistys ry
Tuovi Kurttio	SLL
Ola Marja	Kaupan Liitto
Pöyry Lasse	KKV
Matias Pousi	KKV
Ilkka Hippinen	Motiva
Vuola Aaron	Metsäteollisuus ry
Sanna Sairanen	Business Finland
Idström Laura	ELY-keskus
Jukka Kero	Kiinteistöliitto ry
Liisa-Marie Stenbäck	TYNK
Juha-Heikki Tanskanen	Suomen Pakkausyhdistys
Huovinen Kirsti	MMM
Fiskaali Tiina	Teknologiaeollisuus
Torniainen Merja	Ruokavirasto
Anttila Juha	AVI
Riku Eksymä	KIVO
Virtanen Teemu	PIRELY
Innala Tuulia	Kuntaliitto
Lehtipuu Otto	YTP
Honkanen Mika	TEM
Paunio Mikko	STM
Koikkalainen Sinikka	ELY-keskus
Moliis Katja	YTP
Salmenperä Hanna	SYKE
Ojanperä Minna	MTK
Wahlström Margareta	VTT
Jari Natunen	SLL
Heli Tammivuori	Elintarviketeollisuusliitto ry
Vuorinen Pekka	Rakennusteollisuus RT
Dahl Olli	Aalto yliopisto
Laurila Juha	Rakennusteollisuus RT
Lehtonen Jenni	YM
Saramäki Kaarina	YM
Sjöblom Kamilla	YM
Saarnilehto Merja	YM
Toikka Tuulia	YM
Heikkilä Laura	YM
Silvennoinen-Hiisku Sveta	YM
Nissinen Jouni	YM
Levinen Riitta	YM
Iso-Markku Outi	YM
Sten Sirje	YM
Kauppila Jussi	YM
Myllymaa Tuuli (vara pj.)	SYKE
Pajukallio Anna-Maija (pj.)	YM
Korhonen Marja-Riitta (siht.)	YM

1-2. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja esityslista hyväksyttiin.

3. Ajankohtaiset jäte- ja kiertotalousasiat / Anna-Maija Pajukallio

Anna-Maija kertoi ajankohtaisista jäte- ja kiertotalousasioista. Epätietoisuutta herätti mitä alaa budjettiriihen kirjauksessa green dealin laatimisesta muovin kierrätyksen edistämiseksi tarkoitetaan. Puheenjohtaja vastasi, että alasta tässä yhteydessä ei ole vielä varmuutta, mutta muovin kierrätyksen green deal ei ole kiireellisyytensä vuoksi kärkipäässä budjettiriihen kirjausten toteuttamisessa. Tästä aiheesta voidaan käydä keskustelua halukkaiden kanssa.

Ihmetystä herätti myös budjettiriihen kirjaus jäteveron veropohjan laajentamisesta, kun hallitusohjelmassa puhuttiin veron korottamisesta. Todettiin, että kumpikin asia tulee tässä yhteydessä

huomioiduksi. Jäteverotuksen kehittämisen konsulttityö on juuri alkamassa. Tekijä ilmoitetaan myöhemmin. Tiedusteltiin, tarkoittaako kirjaus jätteenpolton päästöjen vähentämisestä kolmanneksella sitä, että jätteitä tulee polttaa saman verran vähemmän. Kirjaus pohjautuu Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaan Kaisuun, jonka mukaan kasvihuonekaasuja tulee vähentää. Jätteenpolton päästöjen vähentämisen todettiin olevan linjassa jätelain tavoitteiden kanssa, jossa sekajätteen määrää tulee vähentää. Tiedusteltiin myös, ketä tulee mukaan jätealan green dealiin. Näillä näkymin valmistelu tullaan aloittamaan samalla kokoonpanolla kuin aiemminkin on ollut puhetta.

Betoni eow-materiaali on saatavilla,:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=189148dd-8b4a-43d0-8f04-cf992bb736ec>. Asetuksen lausuntokierros päättyi viime helmikuussa. Aiheeseen tullaan palaamaan myöhemmin.

4. Jätelain ja asetusten tilanne / Jussi Kauppila YM

Jussi kertoi jätelain ja jäteasetusten valmistelun tilanteesta. Esitys saatavilla hankeikkunassa.

Eduskunnan lausumiin reagointi: Sivutuotteita ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskevaa päätöksentekoa kehittävä UTU-työryhmä on jo perustettu ja se on aloittanut työnsä. Kuljetusten hankintojen kehittämisessä on vasta selvitetty, minkälaisia hankkeita eri toimijoilla on tässä asiassa vireillä. Tavoitteena on käynnistää YM:n hanke loppuvuodesta, kun asetusvalmistelu on saatu päätökseen. YM on lähiaikoina yhteydessä keskeisiin jätealan toimijoihin.

Asetusvalmistelu: YM analysoi lausuntopalautetta ja on tarvittaessa lähiviikkoina yhteydessä toimijoihin/lausunnonantajiin.

5. Selvitys materiaalitorin TSV-palveluista / Lasse Pöyry ja Matias Pousi KKV

Lasse ja Matias esittivät materiaalitorin TSV-palveluista tekeillä olevaa selvitystä. Esitys saatavilla hankeikkunassa. Korostettiin, että esitetyt tulokset ovat alustavia, eli johtopäätöksiä niiden perusteella ei vielä voi tehdä. Aihepiiri koettiin tärkeäksi selvittää ja esitystä kommentoitiinkin paljon. Keskustelussa korostui hinnan merkitys tarjousten hylkäysperusteena. Mietittiin myös, että voidaanko hintaa pitää lain määrittelemänä tarjouksen hylkäysperusteena, jonka jälkeen olisi mahdollisuus pyytää TSV-palvelua. Aiheesta on käyty keskustelua myös materiaalitorin neuvonnan sähköpostin kautta (kunnallisen jätelaitoksen markkinatoimijoiden, jätteen haltijoiden ja viranomaisten kanssa). Kommentoitiin, että kun hintaa käytetään kriteerinä ja käännetään kunnallisen toimija puoleen, tämä voitaisiin tulkita kunnan voittamaksi hintakilpailuksi. Hintakriteerillä voitettujen kilpailut tulisi tulkita markkinaehtoisen ulosmyynnin piiriin. Tähän esitettiin myös vastakommentteja. Tarjoushinnan kohtuullisuuden arvioinnista ei ole ohjeistusta ei kriteeristöä.

Kommentoitiin myös, että vielä ei tule vetää hätiköityjä johtopäätöksiä. Kyse on uudesta järjestelmästä, jonka käyttöönotto vie aikaa. Lain tarkoituksena on, että jätteelle löytyy käsittelypaikka. TSV palveluiden käyttäjinä on mukana yksityisiä jätehuoltoyrityksiä, jotka tarjoavat asiakkailleen esim. samaa kunnallista energiahyödyntämispalvelua, eli käytännössä kunnallisten palvelujen tarjontaa ketjutetaan välikäden kautta. Kysymys on ennemminkin siitä, onko asiakkaan pakko ostaa TSV-palvelua välikäden kautta vai suoraan palvelun tarjoajalta. Vanhan lain mukaiset TSV-sopimukset päättyvät vuoden 2022 loppuun mennessä ja se tulee muuttamaan tilannetta siten, että Materiaalitorin käyttöaktiivisuus luultavasti kasvaa.

Lopuksi KKV vielä korosti, että johtopäätöksiä tarkastelusta ei ole vielä tehty. Kokonaisuudesta tullaan käymään vielä keskusteluja eri tahojen kanssa. Asia on monimutkainen ja materiaalitorissakin on vielä kehitettävää.

6. Taksonomia-asetus – kiertotalouden kriteerit / Kaarina Saramäki YM

Kaarina esitteli taksonomia asetusta erityisesti kiertotalouden kriteereiden osalta. Esitys saatavissa hankeikkunassa. YM ei osallistu taksonomiafoorumin parhaillaan meneillään olevaan kuulemiseen,

mutta VM:n johdolla muodostetaan Suomen kanta taksonomiafoorumien ehdotukseen. Kommentoitiin, että taksonomiolla on suuri merkitys tulevaisuudessa mm. infrarakentamisessa. Asia etenee vauhdilla, joten aiheeseen kannattaa paneutua nyt, ettei asiaan herätä liian myöhään.

7. Valtakunnallinen jätesuunnitelma – tilannekatsaus ja uudet indikaattorit / Sirje Stén YM ja Hanna Salmenperä SYKE

Aluksi Sirje kertoi Valtsun tilanteesta. Valtsu tulee kommentoille viikon 38 alussa, ja ohjausryhmälle annetaan viikko 38 kommentointiaikaa. Kommentoille lähetetään versio, jossa tekstiosa, tavoitteet sekä toimenpiteet ja lisäksi SYKEN tekemä vaikutusarviointi tämän hetken tilanteesta. Lausunnoille Valtsu lähtee lokakuun puolessavälissä, jolloin on myös ohjausryhmän edustamilla tahoilla lausunnonantomahdollisuus.

Seuraavaksi Hanna esitteli uudet Valtsu-indikaattorit. Esitys saatavilla hankeikkunassa. Kommentteja tuli paljon, ja Hanna lupasi huomioida kommentit, vaikka ei kaikkiin kokouksen aikana pystyntykään vastaamaan. Tiedusteltiin mm. uudelleenkäytön määrien ottamista indikaattoriksi. Uudelleenkäyttö voidaan ottaa indikaattoriksi sitten, kun aiheesta on saatavissa parempaa tietoa. Ehdotettiin, että yhdyskuntajätteet kuvassa termi voisi olla jätteen energiahyödyntäminen ja poltto (jos loppupolttopakko olla mainintana) jätteenpolton sijaan. Yleisesti kuvaajista todettiin, että niissä tulee yksiselitteisesti ilmetä, mitä kuvassa on huomioitu. Jos seurattavissa luvuissa on kyseessä arvio, niin kuvaajissa olisi hyvä tuoda esiin selkeästi, että luvut perustuvat parhaaseen mahdolliseen arvioon ja analyysiin, ei mitattuun tietoon. Lisäksi kuvaajien saavutettavuus tulee huomioida. Rakentamisen materiaalina hyödyntämisen asteen kuvaajissa on tarkasteluvuosien aikana tapahtunut muutos tilastointitavoissa. Maantäytön osuus materiaalina hyödyntämisessä on tiedonkeruun myötä tarkentunut.

Rakennus- ja purkujätteen osalta todettiin, että tietolähteenä on YLVA-järjestelmä ja lisäksi Tilastokeskus tekee lisätarkasteluja niiden osalta. Todettiin myös, että kaivannaisjätteet eivät kuulu jätesuunnitelman piiriin, mutta kokonaisjättemäärissä ne näkyvät. Kommentoitiin, että kaivannaisjättemäärien esittäminen vaikka vain vertailun vuoksi olisi hyvä asia.

Valtsun indikaattorisivusto: https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Jatteen_ja_jatehuolto/Jatesuunnittelu/Valtakunnallisen_jatesuunnitelman_seuranta

8. Materiaalitehokkuus ympäristöluvuissa / Sinikka Koikkalainen ELY

Sinikka kertoi materiaalitehokkuuden huomioimisesta ympäristöluvuissa. Esitys saatavilla hankeikkunassa. Tässä yhteydessä nousi esiin huoli, mitä keräyspaperille on tapahtunut Kaipolan tehtaan sulkeuduttua. Ryhmästä osattiin sanoa, että Kaipola oli iso keräyspaperin käyttäjä, mutta ei kuitenkaan ainoa. Alkuun vienti on lisääntynyt, mutta muitakin käyttökohteita on olemassa esim. hylsykartonki ja eristeet. Toivottavaa olisi, että kotimainen käyttö tulisi korvaamaan viennin.

9. Yhteistyöryhmän jäsenten ajankohtaiset kuulumiset / ryhmäläiset

Jätehuoltoyhdistys:

- Jätehuoltopäivät 6.-7.10.2021 Oulussa: <https://jatehuoltoyhdistys.fi/jatehuoltopaivat/>

Kuntaliitto:

- Kunnallisten jätehuoltomääräysten tarkistamisprosessi on alkanut. Tavoitteena on saada päivitetty versio viranomaisille käyttöön alkuvuodesta 2022. Lisäksi pohditaan taksojen laatimisen ohjeistusta.
- SUP-direktiivin toimeenpano on käynnissä liittyen roskien siivoamisen kustannusvastuuseen kuntien yleisillä alueilla. Tuottajaorganisaatioiden, kuntien, Kuntaliiton ja YM:n yhteistyönä alkaa hanke, jossa kehitetään jätteiden koostumustutkimusta varten menetelmä.

SYKE

- SYKE ja Circwaste-hanke järjestää Kiertotalouden kirittäjät - kiertotalouden edistysaskelia Suomesta ja maailmalta - tilaisuuden Teamsin välityksellä 29.-30.9.2021. Vapaa pääsy. [https://materiaalikiertoon.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Kiertotalouden_kirittajat_kiertotaloude\(60979\)](https://materiaalikiertoon.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Kiertotalouden_kirittajat_kiertotaloude(60979))

TYNK:

- 4.11.2021 tuottajavastuuiltapäivä Tampere-talolla. YM ja PIRELY järjestävät. <https://www.tuottajayhteiso.fi/tvip-2021>
- Zombiakkukampanja litiumakkujen saamiseksi omiin erilliskeräysjärjestelmiin

10. Muut asiat

Puheenjohtaja pyysi jäseniä olemaan aktiivisia ja tarjoamaan omia aiheitaan jätealan yhteistyöryhmän kokouksiin. Yhteyshenkilö: marja-riitta.korhonen@gov.fi

11. Kokouksen päätös